

Identifikace prioritních témat ve vzdělávání

Příprava šetření metodou Delphi

Příloha: Souhrn priorit sebraných v přípravné fázi

Odstranit závislost ředitelů na lokální politice /zřizovatelích/

Státní politika ve vzdělávání je nesystémová, podléhá momentálním vlivům, nemá jasně a dlouhodobě stanovený cíl. Požadavky se mění s každým novým ministrem.

Je třeba podpořit kvalitu řízení vzdělávacího systému.

Absence centrálně řízené rozsáhlé profesionální metodické podpory pro učitele ve vazbě na národní kurikulum pro předškolní, základní a střední vzdělávání.

Stabilizovat český vzdělávací systém

Přetíženost učitelů, typicky byrokracií.

Vyřešit problémy kolem státních maturit (možná objektivně nejde o nejdůležitější prioritu, ale vzhledem k tomu, že přicházím z vysokoškolské/akademické oblasti, je toto téma přirozeným mostem mezi tématem konference a naším zaměřením).

podpora pro klíčový tandem ve škole = ředitel školy a zástupce - chybí standard profese, kariérní řád (mentor, uvádějící ředitel), podpora začínajícím ředitelům, snížení administrativní zátěže (např. kvestoři), podpora od zřizovatele

Vzdělávací výsledky českých dětí se podstatně zhoršily a nyní stagnují.

Stávající forma přijímacích zkoušek na střední a vysoké školy včetně přijímacích zkoušek na víceletá gymnázia

Obsah a forma výuky na ZŠ a SŠ neodpovídá 21. století, vzdělávací proces nepřipravuje na budoucnost.

Podmínky pro inovaci výukových postupů

Nedostatek financí

Osobnost učitele

Rozpornost principů fungování vzdělávací soustavy. Nelze mít vzdělávací soustavu zároveň inkluzivní a exkluzivní (do exkluzivity zahrnují víceletá gymnázia, soukromé školy zahraničních subjektů, soukromé školy, školy s rozšířenou výukou apod.). Nelze mít maturitu pro všechny a zároveň udržet její vysokou úroveň.

Financování VŠ, vědy a výzkumu

Sociálně emoční učení

a) Systémové podhodnocování odbornosti a kompetencí učitelů a speciálních pedagogů v souvislostech se vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami. b) Systém s předpokladem, že každý učitel je odborníkem na speciální pedagogiku. c) Asistent pedagoga - nízké vzdělání, znalosti a neobornost.

totální absence definice cílů

Velké pravomoci bez odpovědnosti škodí

Pravomoc přijímat zásadní rozhodnutí s dlouhodobými plošnými dopady není spojena s reálně vymahatelnou politickou, občanskoprávní ani případnou trestněprávní odpovědností decizní sféry. K takovým rozhodnutím patří mj. podoba RVP, existence centralizovaných zkoušek a jejich pojetí, proinkluzivní opatření, povinnost institucionální předškolní výchovy apod.

Aktuální nastavení podmínek pro společné vzdělávání.

Mediální výchova, schopnost vyhledávat a ověřovat informace.

Špatné vysvětlování souvislostí

Jistá "podvzdělanost" Čechů v dovednostech každodenní praktické psychologie či v oblasti behaviorálních témat aplikovaných do praxe všedních (ale - koneckonců i méně všedních) situací atd.

Všeobecné přesvědčení, že existuje jedno správné řešení dobré pro všechny. Jakási jedna správná jednotná škola, i když s jistou volností. Nebo jinak řečeno, že existují jedny (jeden) správné cíle vzdělávání.

Česká vzdělávací soustava je výrazně selektivní. Rozevírají se nůžky kvality. Díky přístupu státu, krajů a regionů není pečováno o veřejné školství tak, že je zajištěno kvalitní vzdělávání pro každé dítě v každé škole, bez ohledu na to, v jaké lokalitě žije a z jaké rodiny pochází.

Všichni učitelé vyučující na všech stupních vzdělávání by měli mít úplné Mgr. vzdělání specializované na učitelství oborů, které vyučují.

Desegregovat vzdělávací soustavu, zamezit vzdělávání dětí se SVP, specificky se sociálním a ekonomickým znevýhodněním, segregovaně, často v tzv. ghetto školách

nízké zapojení žáků do vzdělávacího procesu

Metodika výuky

Snížit soutěživost - zvýšit spolupráci při vzdělávání žáků a studentů.

Systém vzdělávání nevede cíleně k posilování AUTONOMIE učících se (žáků/učňů/studentů). Tedy k vědomému sebepoznávání, jak se učím, cílenému osvojování si strategií efektivního učení, a hlavně k postupnému přebírání odpovědnosti za svoje vlastní učení.

Nedostatečný rozvoj institucionálních a sdílených kompetencí, pořád zatím spíše důraz na individuální kompetence.

Nechť děti ke škole a k učení

ROZPOR MEZI RŮZNÝMI ÚROVNĚMI CÍLŮ VZDĚLÁVÁNÍ / PŘEPLNĚNOST KURIKULA

Výzkumy v mnoha koutech světa dokumentují pocit učitelů, že na aktivní metody učení nemají dost času, protože musí dostát požadavkům přeplněného kurikula. Tato situace panuje i v naší zemi. Výpovědi pedagogů ve výzkumu Environmentální výchova z pohledu učitelů krásně vykreslují, jak stojí před nelehkou volbou. Někteří učitelé na výuku venku, badatelství a podobné aktivní přístupy pod tlakem „plnění“ kurikula rovnou rezignují a zůstávají u frontální výuky. Jiní učitelé, přesvědčení o prospěšnosti aktivního zapojení žáků, s černým svědomím raději proberou méně látky, než by měli, ale způsobem, aby ji žáci mohli prožít a vstřebat. A třetí skupina učitelů hledá kompromis, jak stihnout všechny požadavky kurikula, a přitom alespoň občas zařadit pro žáky záživnější přístupy. Podobně i v jiném výzkumu v ČR paní učitelka komentuje: „Klidně bych potřebovala dvakrát víc hodinové dotace..., kdybych chtěla učit badatelstvím všechno.“

Rámcové vzdělávací programy na jedné straně na svém začátku stanovují vznešené vzdělávací cíle a požadují rozvoj kompetencí a životních dovedností žáků, které není možné dosáhnout jinak než partnerským přístupem a výukovými metodami aktivně zapojujícími žáky. Na druhé straně ale obsahují takové množství očekávaných výstupů, že pravděpodobně není možné je těmito aktivními metodami výuky pokrýt. České kurikulární dokumenty vykazují závažné vnitřní rozpory.

Vysoká podfinancovanost celého resortu školství

Rovné příležitosti pro všechny žáky

České děti chodí do školy nejméně rády ze zemí OECD.

Akcent na dostupnost míst v předškolních zařízeních by měl jít ruku v ruce s pochopením jejich významu a pedagogické kvality. Předškolní výchova a vzdělávání by neměly být vnímány jen jako společensky organizovaný pohodlný servis, který ulehčuje rodičům plnění povinností a zbavuje je odpovědnosti za přípravu na vstup do povinného vzdělávacího systému.

Těžiště edukačního působení ale musí být zaměřeno především na socializační a široce kultivační působení, které vychází ze znalosti vývojových zákonitostí předškolního období a potřeb dítěte. To je závažný komplexní úkol, který žádá ve všech oblastech osobnostního vývoje vyvážené individualizované působení.

Plošné využití docházky do institucionální výchovy přináší nebezpečí v tom, že zdůrazňuje především kognitivní složku. To znamená, že preferuje strukturu, organizaci a řízení činností, sleduje kognitivní akceleraci a má tendenci omezovat až vytěšňovat přirozené spontánní činnosti a tvořivé projevy.

Strategické řízení ve vzdělávací politice

Strategie 2020 hovoří o: „fragmentaci řízení a odtržení centrálního řízení od řízení na regionální úrovni“, „rozmělnění kapacit“, „častých a zásadních změnách, fluktuaci zaměstnanců v ústředních orgánech státní zprávy“, přičemž „vzdělávání patří k oblastem, v nichž se jakékoli systémové změny mohou uskutečňovat jen v dostatečně stabilních podmínkách.“ Připomíná se, že „neexistuje žádná systematická příprava na vedoucí pozice ve vzdělávání, ani žádná centrální instituce, která by připravovala na různé vedoucí pozice ve vzdělávání (včetně pozic ve veřejné zprávě)“. (Strategie 2020 s. 34). Situace se zatím příliš nezlepšila. To potvrzuje i Hodnocení naplňování Strategie vzdělávací politiky 2020.

Některé poznatky současného stavu:

- Od roku 1989 je ve funkci 21. ministr/ministryně školství; od doby schválení Strategie 2020 v roce 2014 pak 5. ministr/ministryně školství; podobně se personální změny dotýkají náměstků ministra/ministryně, ředitelů odborů MŠMT atd.
- Ke změnám za posledních 5 let došlo i v přímo řízených organizacích MŠMT, např. na NÚV je 3. ředitel/ředitelka; 5. náměstek pro všeobecné vzdělávání; stále se mění struktura skupin a oddělení; změny zasáhly i další přímo řízení organizace; podobně se zřejmě mění i posty na úrovni regionů (zde ale nemám relevantní informace).
- Podobná situace bude zřejmě i v dalších resortech, které spolupracují na vzdělávání.

Narůstající propast mezi kvalitou základních škol, která je mj. dána (ne)schopností vedení školy a zřizovatelů (ne)využit prostředky z grantů nebo tzv. evropské peníze.

Malé kapacity "třídních učitelů" lídrů/koučů pro péči o prostředí a směr učení dětí

Přetrvávající selektivita vzdělávacího systému / regionální nerovnosti v rámci ČR / závislost výsledků vzdělávání dětí na socioekonomické situaci rodin

Státní maturita

Nízká důvěra českých žáků ve vybrané instituce, zejména v politické strany a parlament, a nízká deklarovaná ochota jít v budoucnu k volbám. Až 46 % mladých Čechů také uvádí, že nerozumí tomu, jak společnost a politika fungují

Nezájem veřejnosti o vzdělávání.

Přílišná administrativní a byrokratická zátěž ředitelů (hodnoceno MŠ+ZŠ)

Současný akcent na proces vzdělávání a jeho strukturované řízení tendují k přípravě na školu, přispívají k nežádoucí (umělé) vývojové akceleraci, zdůrazňují kognitivní složku, omezují a vytěšňují prostor pro dítěti přirozené činnosti a projevy (zejména volnou hru).

Role zahraniční mobility jako nástroje pro rozvoj osobnostních kompetencí žáků.

Uznávání (resp. problémy s uznáváním) výsledků učení žáků SŠ v případě pobytu v zahraničí.

NÍZKÁ ÚROVEŇ KOMPETENCÍ K DEMOKRATICKÉMU OBČANSTVÍ ŽÁKŮ ZŠ A SŠ na 3 úrovních:

- Málo integrované demokratické hodnoty (o některých z nich se mluví, některé se dokonce ve školách pojmenovávají, tedy o nich "víme", ale nežijeme je...)
- Lhostejnost, pasivita a nechuť se zabývat čímkoliv, co není primárně utilitárně prospěšné jednotlivci.
- Malá propojenost s reálným životem žáků a jejich potřebami (neučíme se dovednostem, když už, tak je nepropojujeme s reálným světem)

Podpora dětí a jejich rodin ve vyloučených lokalitách a dětí ze sociálně slabých rodin

Nefunkční společná komunikace a spolupráce na rozvoji vzdělávací politiky, opravdových potřeb českého školství a funkčních řešení a opatření pro zlepšení situace VŠECH, nejlépe opravdu těch, kteří ve vzdělávání napřímo působí.

Personální zajištění vzdělávání

Rozpor mezi deklarovanou možností volby základní a mateřské školy pro zákonné zástupce dětí a žáků a limit daný spádovými oblastmi škol. Problém se týká těch lokalit, kde je velký počet dětí a žáků ve vztahu k omezené kapacitě škol.

Nedostatečné upevnění látky a zažití probíraných témat zejména na základním stupni vzdělání.

Romové stále v malé míře dosahují kvalitního středoškolského vzdělání.

Systém kontinuálního vzdělávání pedagogických pracovníků, který se váže na aktualizaci obsahů, metod a forem, včetně strategií řízení vyučování.

Dostupnost jazykové přípravy (vyučovacího jazyka, češtiny jako druhého jazyka) pro děti s odlišným mateřským jazykem

Omezený rozvoj didaktických schopností pedagogických pracovníků v rámci pregraduální přípravy, iniciačního období i DVPP

Přípravné vzdělávání pedagogů se příliš zaměřuje na odbornost v oboru, ne tolik na schopnosti a dovednosti jednat se žáky partnersky a spolupracovat s nimi.

Neříkáme dost jasně, že chceme zlepšit učení dětí (žáků), a to každého dítěte (žáka). Není to centrálním bodem vzdělávací politiky i praxe na každé úrovni systému. Když říkáme, že chceme snižovat nerovnosti, vyvoláváme u "běžných" lidí dojem, že se chceme postarat jen o děti, které dneska mají nespravedlivě ztíženou vzdělávací dráhu, a to může být pro leckoho problém.

Kvalita učitelů

Digitální technologie (jako jeden z hlavních hybatelů) mění společnost, v krátkých intervalech se mění požadavky na dovednosti žáků.

RVP ZV

Zajistit systematickou podporu začínajících učitelů při jejich příchodu do praxe.

ujasnit, co je smyslem českého vzdělávání: praktičnost vzdělání a uplatnitelnost vs. akademická orientace vzdělávání

Sebevědomí pedagogů - znalost svých schopností, silných stránek, talentů

Transparentní řízení na všech úrovních (MŠMT, PŘO, kraje, zřizovatelé, školy atd.).

Odpojenost školy od reálného života, od světa kolem nich.

Dnešní škola nezohledňuje aktuální dilemata, společenské a globální problémy a potřeby. Většina učitelů nevystupuje mimo poznatky svého jasně vymezeného oboru a nehledají propojení s realitou a životy žáků a studentů. Ti pak nevidí smysl a užitečnost v chození do školy. Nevnímají školní docházku jako podporu pro orientaci v současném světě a jako přípravu na budoucí život. Navíc polovinu aktivního dne tráví převážně zavření v jedné budově, případně i jedné místnosti, tj. učí se o světě bez reálného kontaktu s ním.

Zvyšující se nerovnosti ve výsledcích vzdělávání mezi dětmi, školami, kraji

Výuka bezpečnostních témat (ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, dopravní výchova, první pomoc a příprava občanů k obraně státu).

Absence celostního pohledu na vzdělávání jako celoživotní proces a absence odpovědnosti za vytváření provázaného systému celoživotního vzdělávání

Důsledně zajistit implementaci nástrojů posilujících profesionalizaci pedagogů - kariérního řádu, standardu ředitele a učitele. K tomu navázat finanční ohodnocení.

Kvalita výuky, především na druhém a třetím stupni

Špatné pracovní podmínky učitelů, ředitelů škol a dalších pedagogických i nepedagogických zaměstnanců

Nedobře nastavená a vysvětlená inkluze- společné vzdělávání

Absence modelu sebeřízeného vzdělávání (SV) v současném systému vzdělávání zejména:

v předškolním vzdělávání - obligatorní vzdělávání dětí od 5 let

v primárním stupni (základním) - obligatorní školní docházka dětí od 6 let

sekundárním (středním) a terciárním (dalším) stupni - obligatorní výstupy - hodnocení, testování, podmíněné přijímací řízení, výstupy z předchozích stupňů vzdělávání podmíněná prostupnost stupni vzdělávací soustavy aj.

finanční i právní podmínky pedagogických i nepedagogických pracovníků

Je čas na změnu paradigmatu. Podle mne žádné vylepšování stávajícího systému nemůže vést k podstatnější nápravě.

ZŠ - stále silná orientace na kvantum znalostí žáků (naučit, vyzkoušet, odškrtnout si) a nízká orientace na kompetence v myšlení, komunikaci, kooperaci, sociálních dovednostech žáků apod.

Zařazování dětí mladších tří let do MŠ

Nedostatek pedagogických pracovníků

Nadvláda formy nad obsahem a s tím související byrokratizace a unifikace vzdělávacího systému.

Nejasná a nesdílená vize

Socioemoční kompetence

Výuka matematiky na druhém stupni základních škol

Nízké sebevědomí pedagogických pracovníků

Způsob řízení resortu školství "ode zdi ke zdi" - politikaření, časté střídání ministrů, jeden něco nepromyšleně zavede, druhý to zruší. Vzdělávání je prioritou pouze na papíře - zatím nikdy se nestalo skutečnou prioritou vlády.

Wellbeing. Žáci se ve škole necítí bezpečně, škola je prostředí vůči žákům hostilní (jak ze strany spolužáků tak pedagogů), nenabízí dostatečně atraktivní podněty, a žáci se tak v lepším případě ve škole nudí, v horším případě dokonce i bojí.

Základní a střední vzdělávání je završeno státní maturitní zkouškou, její obsah ovšem neodpovídá cílům Rámcových vzdělávacích programů. Totéž platí pro jednotné přijímací zkoušky na střední školy.

Velmi nízké povědomí o základních pravidlech fungování vzdělávacího systému jako takového, podmínkách a odlišnostech na jednotlivých stupních v celé společnosti.

Špatná příprava učitelů na pedagogických fakultách

Pokusit se snížit rozdíly mezi školami. Zrušit výběrové školy a nižší gymnázia. Maximálně podporovat školy, které mají problémy, do kterých chodí děti s nízkým socioekonomickým statusem, aby se dále nerozvíraly nůžky mezi lepšími a horšími školami i dětmi.

Je třeba zvýšit kvalitu odborného vzdělávání, zejména praktického vyučování.

Úbytek kvalifikovaných učitelů

Snaha o centralizaci školství, jednotné testy, srovnávání, apod.

špatná příprava pedagogů na PedF

Vzdělávací výsledky českých dětí extrémně závisí na tom, do jaké školy děti chodí, v jak bohatém regionu žijí a jaké mají rodinné zázemí

Dlouhodobě podfinancované školství

Struktura středních škol neodpovídá budoucnosti. Kraje jakožto zřizovatelé většiny SŠ přicházejí s nesyntetizovanými návrhy.

Tvořivé myšlení jako výukový cíl

Nedostatek kvalitních ředitelů

Mnoho žáků ve třídě

Nereálnost vzdělávacích cílů, jejich nepřehlednost a nesrozumitelnost. Jejich nejisté přijímání odbornou i laickou veřejností. Libovůle při hodnocení jejich dosahování.

Rozevírání nůžek mezi státními a soukromými školami (všechny úrovně vzdělávání)

Nepřipravenost systému na inkluzi - absence a) analýzy potřeb praxe, b) absence analýzy funkční praxe škol, c) nevyužití výzkumů, které byly na toto téma v českém prostoru realizované.

Nerovnost ve schopnosti učit

Zaškrťovací testy u závažných zkoušek jsou tragickým omylem

Při volbě nástrojů plošných zkoušek dostaly potřeby centrálního vyhodnocování odpovědí žáků přednost před možností ověřit, zda bylo dosaženo „vyšších“ cílů vzdělávání. Soulad zkoušek se závaznými kurikulárními dokumenty je jak v českém jazyce a literatuře, tak v matematice jen dílčí. Tedy spíše na úrovni pojmového, případně procedurálního „aparátu“ obou předmětů – nikoli v tom, kde se má projevit užitečnost osvojení aparátu pro žáky.

Povinné předškolní vzdělávání.

Hodnotová výuka

Nízká kvalita hodin - špatné časové rozvržení

Konzervativní rodiče a jejich spokojenost se stávajícím stavem

Zvyšuje se nekvalifikovanost pedagogických sborů.

Nedostupnost rané a včasné péče zejm. pro děti se sociálním a ekonomickým znevýhodněním

nízké vzdělání učitelů v oblasti osobnostní a sociální, vyhořelost učitelů

Systém školství v ČR

Posilovat důvěru všech aktérů ve vzdělávání v sebe i ostatní (učitel v rodiče, žáků v učitele... státu v školy atd.), posilovat autonomii - dávat a přijímat zodpovědnost

Pregraduální příprava pedagogů je nedostatečná, důraz je kladen na oborové vzdělávání.

Přílišné zaměření na učivo, sledují se výstupy, vyučující cítí tlak, aby odučili „všechno.“ Izolovanost předávaných poznatků, nedostatek učení se v souvislostech a zaměření na kompetence jako jsou kritické myšlení, řešení problémů, zpracování informací, spolupráce ...

Nedostatečný rozvoj klíčových kompetencí ve výuce na školách

ZÁSADNÍ NESOULAD MEZI OVĚŘOVÁNÍM VÝSLEDKŮ VE VZDĚLÁVÁNÍ A DEKLAROVANÝMI CÍLI VZDĚLÁVÁNÍ

Současná podoba státních testů (státní maturitní zkouška, jednotná přijímací zkouška na střední školu v oborech vzdělávání s maturitou a do značné míry plošné testování v 5. a 9. třídě základní školy) je zásadní bariérou pro inovace výuky a sledování širších vzdělávacích cílů.

Podobný problém je velmi dobře popsán a zdokumentován i v zahraničí. Čím větší váha se testům přikládá, čím větší důsledky se s nimi pojí pro žáky, školy i učitele (tzv. high-stakes testing) – tím horší je situace ve školách. Testy přinášejí nezamýšlené dopady, kterých si možná jejich zastánci ani nejsou vědomi.

Pro skutečnou změnu ve vzdělávání je třeba změnit i celý systém hodnocení škol a nestavět ho na ověřování úzkého profilu znalostí a dovedností žáků, pouhých částí pouze několika vzdělávacích oborů (matematika a čeština), které lze zahrnout do testů.

Nekoncepční řízení (místy i úplná absence tohoto řízení) vzdělávací politiky, nedostatečná práce s daty.

Žáci jsou převládající čas pasivní příjemci aktivit vyučujícího (převládající transmisivní formy výuky).

Současná mateřská škola by měla omezit školsko propedeutický charakter strukturovaného učení a celodenního zaměstnání, do kterého dítě dochází stejně jako rodiče (psychology doporučovaná délka pobytu v zařízení mimo rodinu je u pětiletých dětí 20 hodin). Měla by zajistit citlivou atmosféru důvěry a bezpečí dětské světnice (historicky prověřené "Kinderstube" nebo jinak Komenského "dílny lidskosti"), která zaručuje emocionálně bohaté a bezpečné prostředí a spolu s rodinou klade základy celoživotnosti.

K tomu, aby bylo edukační působení v předškolní oblasti v souladu s koncepcí osobnostně orientované výchovy, založené na poznatcích současné vědy, je třeba zajistit řadu podmínek.

Materiální (nabídka hraček a pomůcek většinou velmi dobrá až nadstandardní, stačilo by prověřit jejich funkčnost a smysluplnost posílit hlediska preference přírodních materiálů a zdrojů.

Organizační a provozní (revidovat počet dětí ve skupině, stanovit optimální dobu pobytu dítěte v zařízení).

Psychologické a sociální (spolupráce s rodinou, dostupnost, možnost integrace, inkluze, odstraňovat sociální znevýhodnění).

Zdravotní (zdravý způsob života, prevence, přirozený pohybový režim).

Personální (sjednocení profesní přípravy předškolních pedagogů, kvalifikační diverzifikace podle charakteru působení a péče).

Profesně etické (pracovně právní postavení předškolních pedagogů a sociální status učitelství pro mateřské školy).

Komunikace mezi aktéry ve vzdělávání, včetně široké veřejnosti

Špatná komunikace mezi MŠMT (dalšími organizacemi ve vzdělávání) a odbornou či laickou veřejností má dlouhodobý charakter. Strategie 2020 připomíná, „v důsledku významné decentralizace školského systému a rovněž z ohledem na vzrůstající zájem široké veřejnosti o vzdělávání se i v ČR potřeba průběžného dialogu mezi klíčovými aktéry zvyšuje“, „spolupráce předpokládá existenci platform pro efektivní komunikaci“, nedostatečná komunikace vede k „informačnímu a komunikačnímu zkrácení a oslabování důvěry mezi jednotlivými aktéry systému“. Uvádí se, že je potřeba „věnovat výraznější pozornost systematické, otevřené a srozumitelné prezentaci připravovaných a prováděných opatření vzdělávací politiky rodičovské i širší veřejnosti“ (Strategie 2020 s. 37).

Zcela konkrétním příkladem nezvládnuté komunikace je informování o revizích RVP. Materiál o postupu revizí schvalovalo MŠMT již v první polovině roku 2016. Dodnes nebylo naprosto konkrétně a jasně pedagogické a laickou veřejnost řečeno (vysvětleno): co se má měnit, v jakém rozsahu a hlavně proč by se mělo RVP měnit, jaký bude předpokládaný výsledek změn, co to přinese školám pro zlepšení kvality vzdělávání, jaký bude postup revizí RVP a proč atd.

Chybějící kariérní řád učitele, který by jasně definoval, co to kvalita vyučování vůbec je a co může učitel dělat pro to, aby ve své profesi nezaostával, ba právě naopak. S tím souvisí fakticky neexistující povinnost dalšího vzdělávání, chybějící popis role učitelů praxe a další...

žákům a učitelům chybí fungující technologické řešení vlastních osobních vzdělávacích prostředí

Decentralizace řízení školství

Exkluzivita vzdělávání

Nízká nebo jen formální participace žáků na životě školy nebo svém okolí (ano, žákovské parlamenty jsou cca na polovině škol, ale většinou fungují jen formálně).

Nejhorší motivace žáků k učení a škole ze zemí OECD.

Nedostatek pedagogických pracovníků a jejich odbornost a motivace

Nevhodné organizační a provozní podmínky (počet dětí ve skupině, nadměrná doba pobytu dítěte v instituci), sociální podmínky (vazba na rodinu, dostupnost, aj.) v mateřských školách.

Uznávání celoživotního vzdělávání pedagogických pracovníků

VE ŠKOLÁCH SE NEVYTVÁŘÍ PROSTŘEDÍ DŮVĚRY

Zodpovědný výběr oboru vzdělání ve střední škole. Funkční kariérové poradenství na základních školách. Dostupné kariérové poradenství pro žáky základních škol a jejich rodiče. Zavedení funkčního kariérového poradenství ve středních školách.

Využívání efektivních forem a metod práce ve vzdělávání

Stabilizace výkonu funkce ředitele školy je tak vysoká, že v podstatě zřizovatelům - obcím neumožňuje jejich odvolání v případě, že svou funkci neplní dobře. Současný stav legislativy umožňuje odvolání ředitele za tak složitých podmínek, že oprávněnost odvolání ředitele posuzuje soud. Podle dostupné judikatury je však zřejmé, že soud neshledává důvody pro odvolání dostatečné.

Nedostatečná příprava budoucích učitelů

Obsahy vzdělávání, resp. jejich proveditelnost, uchopení v podobě realizace vyučovacího procesu.

Absence kapacit a podpory škol v území z pohledu řízení celého systému

Žáci velmi často nevidí smysluplnost institucionálního povinného "chození do školy".

Kurzy DVPP a různé projekty financované z EU fondů nezlepšují učení žáků, přitom do nich (mnozí) učitelé a ředitelé investují hodně času a (EU) i hodně peněz. Nezdá se, že by někdo vážně spojoval kurzy se zlepšováním učení dětí. Jakoby ke zlepšení učení dětí mělo dojít automaticky pouhým absolvováním kurzu.

Kvalita ředitelů škol

Čeští žáci se ve školách neučí naplno a s radostí.

ředitel školy a řízení pedagogického procesu

Zajistit kvalitní podporu uvádějícím učitelům pro výkon této funkce.

pojmenovat standard učitelské profese

informovanost rodičů, skutečný (ne formální mezi školou) dialog mezi školou a rodiči, chuť si naslouchat a hledat řešení společně

Nedostatečné financování vzdělávání.

Důraz na znalosti a opomíjení dovedností a kompetencí klíčových pro život ve 21. st.:

V dnešním školství stále převažuje výuka učiva tradičními metodami (transmisivní pedagogika), která je především o předávání znalostí a snaha o porozumění. Toto neodpovídá potřebám 21. století. Chybí systematická práce s hodnotami a postoji, rozvoj komplexnějších myšlenkových operací, dovedností a kompetencí.

Je propastný rozdíl mezi tím, jak se učí ve škole a jak probíhá učení mimo školu. Převážná část výuky stále probíhá v tematicky a časově segmentovaných celcích. Po 45 minutách žáci a žáčky bez souvislosti přepínají mezi obory a tématy, což neumožňuje otázku soustředěně a do hloubky aktivně zkoumat. Tento formát je ideální pro krátké výklady, plné informací, ale nepodporuje soustavnou práci s dovednostmi a kompetencemi.

Nedostatek kvalitních učitelů ve školách

Nedostatek vzdělávání v kontaktu s reálným světem (přírodou, komunitou, místem, praxí...)

Zlepšení práce s daty ve školství.

Revize kurikula

Chybí systémové zapojení pedagogů z praxe do přípravy změn ve vzdělávání a rozhodování o změnách ve školství je netransparentní

nerovnost v zařazení učitelek a ředitelek MŠ do platových tříd včetně vyššího podílu přímé práce atd

Existence legislativy

Zejména:

Školského zákona a veškeré návazné legislativy -

centrálně regulovaný školský systém, plošně stanovený RVP, resp. existence legislativy znemožňující implementaci principů SV do praxe vzdělávajících se i do praxe institucí, organizací, škol. Zákona o sociálních službách, o rodině, obchodního zákoníku a Živnostenského zákona a další právní úpravy dotýkající se vzdělávání (jakož i ostatních oblastí života lidí), resp. existence Sbírky zákonů ČR a mezinárodních smluv. Resp. existence legislativy znemožňující čerpání a poskytování individualizovaných neregulovaných služeb jednotlivci a organizacemi namísto obligatorního čerpání státem akreditovaných, z veřených zdrojů financovaných služeb.

neexistence profesní komory učitelů

klasifikace - známkování

Povinný poslední ročník předškolního vzdělávání

Administrativa

Státní maturita z ČJL

Příprava pedagogů na VŠ, koncepce DVPP

Tlak na výkon na úkor kooperace

Výběr a kompetence ředitelů

Ačkoli máme mnoho "strategických" dokumentů, chybí jasná vize a společenská shoda na cílech vzdělávání. Názory ve společnosti i mezi učiteli na to, co je kvalita vzdělávání, jsou rozpolceny. Klíčoví aktéři - učitelé nebyli pro takovou vizi získávání.

Disparity. Kvalita práce škol, resp. dosažených výsledků vzdělávání se značně liší v závislosti na regionu, resp. jeho soc.-ek. podmínkách. Dále dochází k sociální replikaci vzdělanosti v závislosti na rodinném původu žáků.

Pro kvalitu škol jsou naprosto klíčoví jejich ředitelé. Nedostává se jim však potřebné podpory, a školy tak často trpí nedostatečnou úrovní vedení, po pedagogické i personalistické stránce.

Nechápání obsahové struktury vzdělávání RVP - ŠVP a jejich pozice a smyslu ve vzdělávacím systému.

Chybí základní účel školy - jasně popsany a deklarovaný a přijatý školami i společností

Nechat učitele učit, důvěřovat jim, že vědí, co dělají, dát jim klid na práci. A tedy omezit byrokracii, dát do škol tolik peněz, aby zbylo i na lidi, kteří budou dělat sekretářské práce (řešit papíry), pomáhat s údržbou pomůcek, pomáhat učitelům, když pomoc bude potřebovat, na speciální pedagogy, kteří budou ve škole déle než dvě hodiny týdně, atd.

Je třeba posílit systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Nedostatečné finanční ohodnocení

nedostatek pedagogů

Zajistit podporu školám a učitelům

Kvalita výuky na ZŠ, zejména na druhém stupni ZŠ a některých předmětů na konci prvního stupně ZŠ (matematika, přírodověda) neodpovídá moderním poznatkům (učitelé nedokáží držet krok s vývojem). Pro žáky není škola jediným zdrojem informací a pak naráží na to, že učitel něco neví (a neví, jak má na žáka reagovat), což žák ví z encyklopedie či internetu díky svému zájmu. Žák je pak demotivován celým školským systémem.

Naplňování Strategie digitálního vzdělávání

Nefunkční školské rady

Depolitizace školství

Dlouhodobá frustrace učitelů, způsobená zejména planými sliby a nerealizovatelnými požadavky.

Vysoký počet VŠ a nízká úroveň cíleného zadávání výzkumů vysokým školám pro systémová opatření ve školství.

podfinancovaný systém

Změňme přístup k žákům, kterým ve škole něco „nejde“ Ve zkratce lze říci, že převládající vzdělávání ve většině školních předmětů je přizpůsobeno (domnělým) potřebám těch žáků, kteří příslušný obor jednou vystudují. Jsou tak ovšem vzděláváni nejen oni, ale také všichni ostatní.

Nedostatek personálu pedagogického.

Výuka k demokracii a péči o ni

Většinu řešení svěřujeme lidem, kteří mají velmi úzký (někdy jen na školu, školství, ale někdy i jen na matematiku nebo moji třídu v NN apod.) pohled na problematiku, ignorují zejména celospolečenské dopady současného stavu i navrhovaných opatření. Vůbec pak nepřemýšlejí o vzdálenější budoucnosti. Velmi často uvažují jen v rámci své osobní zkušenosti, data ignorují.

Školy, týmy pedagogů, vedou odborníci, pedagogičtí lídři, kteří jsou svou funkci připraveni před tím, než ji začnou vykonávat.

nepřipravenost učitelů na profesi - málo praxe na pedagogických fakultách

Prestiž učitelského povolání

Příprava budoucích pedagogů

Vzdělávací dogmata minulosti, která ve společnosti přetrvávají, brání systémové inovaci vzdělávacího systému.

Rozpor mezi požadavkem individualizace a plošným „všechno pro všechny“ z důvodu nedostatku zkušeností, prostředků, ale především porozumění tomu, co individualizace znamená.

Nedostatečný rozvoj gramotností a funkční gramotnosti ve výuce na školách

NÍZKÝ ZÁJEM ŽÁKŮ O UČENÍ / ROZPOR MEZI ORGANIZACÍ, METODAMI A OBSAHY VÝUKY A SKUTEČNÝMI POTŘEBAMI ŽÁKŮ / ZAMĚŘENÍ NA VÝSLEDKY UČENÍ, NIKOLI NA CELKOVÉ ZDRAVÍ A „WELLBEING“ ŽÁKŮ. Více než třetina českých patnáctiletých nemá rádo školu. V tomto ohledu jsme se ve výzkumu PISA v roce 2012 umístili jako druhá nejhorší země OECD. Obliba školy postupně klesá v průběhu povinné školní docházky a nejnížší je na jejím konci. Tento jev je patrný na celém světě, pokles oblíbenosti je ale v naší zemi obzvláště markantní a týká se především chlapců.

Nerovnosti v českém školství

Žáci nerozvíjí efektivně klíčové dovednosti pro 21. století (tzv. 4K): kooperace, kritické myšlení, komunikace, kreativita

Problematika cílů vzdělávání a podoby (úpravy) kurikula

Problematikou tvorby kurikulárních dokumentů se zabýváme od 80. let minulého století. V jednotlivých etapách se opakují stále stejné problémy:

- nedostatečná analýza stávající situace (co v kurikulech nefunguje, je nejasné, nadbytečné, nedotažené atd.),
- nejasná koncepce revizí a změn – co na základě analýz měnit a především proč (jak to ovlivní práci učitelů),
- postupy od úrovně oborových didaktik k celku RVP bez dotažené celkové koncepce a bez návaznosti na obecné cíle a strategie vzdělávání,
- nedostatečný čas na ověření změn v praxi, na včasné informování pedagogů i laické veřejnosti, na vzdělání pedagogů a přípravu škol na změny.

Česká republika nemá opravdové vize a strategie, jak je realizovat.

malá propojenost formálního a neformálního vzdělávání

Nekonceptní podpora výchovy k aktivnímu občanství / k demokracii

Nízká odbornost pedagogů zejména v didaktice

Výchova k občanství by se neměla poskytovat pouze prostřednictvím formálního vzdělávacího programu a jednoho vyučovacího předmětu. Měla by být přirozenou součástí každodenního života škol a jejich organizace.

50 % učitelů je ohrožena vyhořením (oproti průměru 20 % ve světě)

Posílení hlasu rodičů a práce školských rad a spolků

Nejednotnost profesní přípravy učitelů MŠ. Pracovně právní postavení a nízký sociální status předškolních pedagogů.

Personalizace vzdělávacího procesu s ohledem na potřeby žáka. Analýza potřeb žáka a následný plán a realizace výuky. V současné době je to spíše obráceně. Nezbytnou součástí tohoto procesu je také uzpůsobení výukového prostředí potřebám žáka. V obecné rovině je potřeba se zaměřit na aktualizaci výukového obsahu, který by měl být v souladu s potřebami žáků; tzn. redukce a restrukturalizace výukového obsahu, podpora smysluplného využívání digitálních technologií ve výuce a rozvoj osobnostních kompetencí žáků.

NÍZKÝ POCIT VLIVU NA PROBLÉMY VE SVÉM OKOLÍ U ŽÁKŮ ZŠ A SŠ

Chybějící učitelé odborných i všeobecně vzdělávacích předmětů na všech typech škol. Chybějící mistři odborného výcviku na středních odborných školách.

Nedostatečné materiální zabezpečení výuky

V praxi mnoha škol se objevuje problém s využíváním formativního hodnocení žáků. Učitelé si často nevědí rady, jak hodnotit žáky, kteří si osvojí spíše základní látku a stále se zlepšují, oproti žákům, kteří se pohybují na spirále osvojování ve vyšších oblastech. Nastavení systému vede spíše k využívání srovnávacího hodnocení (podle úrovně dosažených výsledků). Častým otazníkem bývá právě hodnocení žáků při nástupu do dalších stupňů vzdělávání a obavy, že pokud bude žák hodnocen dobře za zvládnutí základní úrovně, budou zkresleny jeho výsledky a možnosti v dalším stupni vzdělávání.

Zpřísnění kritérií výběru na pedagogické školy.

Desorientace v realizaci pedagogické praxe

Nárůst disparit napříč v průběhu, podmínkách a výsledcích vzdělávání na úrovni primárního a nižšího sekundárního vzdělávání (role segregovaných škol, výběrových škol, osmiletých gymnázií).

Uspěchanost v obsahu vzdělávání. Např. na 1.st. ZŠ se nestačí procvičovat a upevňovat základní učivo. Příklad: v českém jazyce jde třeba o psaní, vyjmenovaná slova, psaní velkých písmen ap., zato mají žáci ovládat velmi brzy gramatickou terminologii... V některých oborech se nestaví na triviálních a podstatných věcech.

Výuka v českých školách je extrémně rozdrobená.

Skanzenoidní systém vzdělávání v ČR

MŠMT není schopno reagovat na podněty měnící se společnosti, chybí strategické řízení vzdělávací politiky.

Ředitel školy a jeho vzdělávání

klást důraz na kvalitu ve školství podpořenou daty

udržení funkčního dialogu o vzdělávání v regionu(formální přístup k partnerství)jako nového nástroje

Povinná školní docházka.

Škola nerozvíjí potenciál všech

Současný systém se vyznačuje segregací, selektivností, neprostupností. Rozevírají se nůžky mezi výsledky dětí z běžných škol a z víceletých gymnázií, což do jisté míry předurčuje jejich místo ve společnosti a některým tak zavírá příležitosti k dalšímu studiu a ubírá příležitosti se uplatnit na pracovním trhu.

Dosažené vzdělání je do velké míry ovlivněno ekonomickým statusem rodiny. Výzkum Medianu pro Charitu ČR odhalil zajímavou věc: kromě toho, že mají chudší rodiče nižší vzdělání, se chudí mladí lidé (18–30 let) liší od svých bohatších protějšků i v tom, že mají méně sociálního kapitálu. Promítá se to pak výrazně i do schopnosti získávat cenné kontakty (např. kontakty důležité pro hledání zaměstnání) Převládající tradiční frontální výuka a zaměření se na předávání učiva (a ne na proces učení a učící se) znemožňuje odhalovat potřeby a potenciál každého žáka ve třídě a pomáhat jim se rozvíjet v tom, co jim je blízké či mají k tomu předpoklady.

Nedostatek prostoru a dovedností ve školách pro participaci žáků/participativní přístupy k učení

Platové podmínky učitelů

Dlouhodobé podfinancování školství

ředitelka '(nejen v MS) není tí kdo má čas prosto rne řízení pedagogického procesu

Souvisí s výše popsányými problémy.

Nemožnost vzniku modelů škol jako Sudbury model <https://sudburyvalley.org/theory->

Nemožnosti praktikovat sebeřízené vzdělávání bez využití státem poskytovaných služeb - povinná školní docházka. Principy sebeřízeného vzdělávání není možné cele implementovat do praxe. Nutným předpokladem je arbitrárnost ve všech oblastech vzdělávání.

V docházce, výběru oboru, obsahu, místa, způsobu, času vzdělávání.

podfinancování pedagogických fakult

výuka na 2. stupni ZŠ : obsah výuky cílí převážně na akademickou složku vzdělání a pomíjí děti, které na toto nemají nadání, ale jsou třeba zručné, technicky nadané nebo sociálně orientované. Takové děti na 2. stupni trápíme druhým cizím jazykem bez ohledu na to, že třeba mají celé roky potíže s češtinou a od 3.třídy s angličtinou a nemáme dílny, nemáme školní zahrady, nedáváme dětem prostor objevit, že můžou mít talent na jiné věci než si dávat do hlavy informace

Nevčlenění neziskových soukromých předškolních zařízení a lesních klubů nezařazených do rejstříku MŠMT do systému vzdělávání, přestože mnohá z nich jsou svou kvalitou minimálně rovnocenná s registrovanými MŠ, rozšiřují vzdělávací nabídku a nabízejí umístění dětem nepřijatým do reg. MŠ z důvodu naplněné kapacity.

Finance

Finance a platy učitelů + svoboda a společenské postavení učitelů.

Absence kariérního řádu

Řešení technologií a z toho plynoucího techno-stresu

Z mnoha problémů, jejichž původcem je nekonceptní jednání MŠMT bych vypíchla hlavně naprosto nedostatečně (až záporně) zvládnutou komunikaci vzhledem ke školám.

Nedostatečná komunikace MŠMT s aktéry vzdělávání. Učitelé ani veřejnost nejsou pro plánované změny získávání, nefunguje vysvětlování záměrů ministerstva - osvěta veřejnosti.

Funkční gramotnost. Ve školách převládá důraz na znalosti, což se projevuje převažující výukovou formou - frontálním výkladem. Klíčové kompetence jsou formálně vykazovány v ŠVP, ve skutečnosti si je žáci osvojují spíše jako vedlejší efekt vzdělávání, resp. ve vzdělávání neformálním a informálním.

Velká část učitelů není dostatečně pedagogicky kompetentní, ať už se jedná o ty začínající nebo i zkušenější. Často tak nejsou schopni být svým žákům účinnými průvodci efektivním učením.

Měnit obraz učitelů ve společnosti, v médiích. Aby nebylo považováno za dobrý vtip - Kdo nic neumí, učí,...Aby si společnost uvědomovala, že bez dobrých učitelů skutečně nebudou vzdělaní lidé v další generaci.

Je třeba posílit oblast digitalizace ve vzdělávání.

způsob výuky ve školách

Klíčoví aktéři ve vzdělávacím systému nespolupracují koordinovaně na zlepšování učení všech dětí v MŠ, ZŠ a SŠ jako na hlavní společné agendě. Místo toho se řeší řada okrajových dílčích témat.

Nekoncepční řízení rozvoje vzdělávání v ČR

Systémová mezera mezi školou, zřizovatelem a státem. ORP neplní roli dřívějších školských úřadů.

Nereflektování společenských změn, zájmu rodičů

Ořezávání maturity

Dlouhodobé podfinancování školství, řádově o desítky miliard za dobu existence ČR.

Nedostatečná kontinuita v rozhodování a o změnách ve školské politice.

rozmazlené děti a rodiče

Je třeba zásadně zlepšit dostupnost informací

Problém vysvětlím na příkladu dat ze státní maturity a z jednotných přijímacích zkoušek: jednak dat agregovaných (tj. například kolik procent žáků označilo jednotlivé položky nabídky u výběrové úlohy za správnou odpověď), jednak dat prvotních (tj. anonymizovaných počítačových záznamů toho, jak odpovídal každý jednotlivý žák). Obojí je dnes již rutinně (bez nutnosti žádat o poskytnutí informací) zveřejňováno na internetu. Nicméně další žádosti o informace s tím spojené (například o autorské odůvodnění správných odpovědí, o prvotní data doplněná údajem o pohlaví žáků, o jména autorů testů a testových úloh) ministerstvo i Cermat vytrvale odmítají z důvodů, které buď nemají oporu v legislativě, nebo svědčí o snaze tyto informace utajit (pohlaví žáků).

Uvažování o jen školství namísto o vzdělávání.

Školy si v rámci regionu a určitého stupně nekonkurují, všechny jsou kvalitní a mají výborné pedagogy.

Přenášení zodpovědnosti za výchovu dětí z rodiny na školu

Chybí transparentnost, návaznost a propojenost jednotlivých stupňů vzdělávání, problém státních přijímacích zkoušek, existence víceletých gymnázií

Využívání neefektivních výukových metod a metod hodnocení

MÁLO ÚČINNÁ PŘÍPRAVA A DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ UČITELŮ / OSAMOCENOST UČITELŮ VE SVÉ PRAXI
Klasické způsoby přípravy a vzdělávání učitelů jsou málo účinné. Poznatky předávané v posluchárnách VŠ nebo na krátkodobých seminářích a kurzech se učitelům často nedaří uvést do své praxe nebo je využívat dlouhodobě. Chybí trénink a reflektivní praxe.

Český učitel většinou pracuje o samotě. Na svou výuku je sám, sám ji plánuje, dělá i vyhodnocuje. Většinou se obává hospitací, protože v nich vidí kontrolu, nikoli podporu.

Nedostatek učitelů

Nedůvěra žáků středních škol ve vlastní občanskou účinnost v demokratickém systému.

Deklarovaná vícejazyčnost ve výuce opět začíná být frází a začíná se drasticky omezovat na angličtinu a němčinu.

velká vzdálenost mezi učiteli a "oborovými didaktikami"

Mediální vzdělávání

Nebyla pojmenována jeho důležitost, ani znalosti a dovednosti, které by si měli žáci osvojit. Nejsou vytvořeny podmínky pro efektivní zahrnutí mediálního vzdělávání do výuky, vyučujícím se nedostává podpory, na zahrnutí mediálních témat do výuky nejsou odborně připraveni, chybí vhodné pomůcky a výukové materiály k rozvíjení mediální gramotnosti žáků

Nedostatek personálu škol

Nezájem o funkce ředitelů - ve 39 % výběrových řízení se hlásí pouze jeden uchazeč

Nedostatečná jazyková vybavenost žáků i učitelů jako bariéra v mezinárodní spolupráci. Nedostatečná vybavenost při výuce odborného jazyka.

NÍZKÁ PARTICIPACE ŽÁKŮ NA FUNGOVÁNÍ ŠKOLY - na dvou úrovních:

- Na úrovni kultury školy (žáci nejsou vnímáni jako partneři, ale jako účastníci výchovně vzdělávacího procesu)

- Na úrovni přístupu k participaci (školy, tedy ředitelé a učitelé neumějí či nechťejí participaci žáků ve škole realizovat formou zážitku (prožitek žáka - trénování dovedností - reflexe) a nevytváří pro to bezpečné klima a dostatek příležitostí.

Přebujelá administrativa a časté změny v systému vzdělávání. Řešení systémových změn prostřednictvím projektů a projektového řízení z operačních programů.

Politizace školství

Inkluzivní vzdělávání přineslo do škol výzvu, jak vzdělávat "heterogenní třídu" z hlediska širokého spektra vzdělávacích potřeb. Což je velmi pozitivní trend. Ukazuje se však, že odborná pedagogická veřejnost není tak dobře připravena na práci s velmi různorodým kolektivem žáků ve třídě, disponuje metodikou vedení spíše homogenní třídy, nastavování podpůrných opatření ve škole neprobíhá vždy efektivně. To vytváří riziko pro vzdělávání jak dětí s potřebou podpůrných opatření, tak dětí, která žádnou velkou úpravu podmínek nepotřebují.

Nedostatečné informace o skutečných vědomostech žáků.

Nízká kvalita a neujasněnost profilace odborného vzdělávání

Není definován obsah a výstupy práce třídního učitele základní a střední školy v oblasti výchovy a rozvoje sociálních dovedností kolektivu třídy. Požaduje se bezpečné klima ve třídách, ale je jen malá podpora pro učitele, aby zvládli takový úkol.

Na žádné úrovni systému neumíme pracovat s cíli učení (vzdělávacími cíli) tak, aby to pomáhalo učení dětí.

Testování, maturity, přijímací zkoušky

ředitel školy - kandidát

jednoznačně určit, zda pedagogické fakulty produkují kvalitní připravené učitele

nedostatečná příprava budoucích pedagogů- pomalé zohlednění nových potřeb a nových trendů,

nedostatečná praxe, nízká prestiž povolání pedagoga(ne každý má předpoklady), očekávání

neodpovídají realitě po nástupu do praxe

Chybné nastavení proinkluzivní legislativy a destrukce systému speciálního školství.

Škola není bezpečné a spolupracující prostředí (vztahy mezi učiteli, mezi učiteli a rodiči, mezi učiteli a žáky).

Na mnohých školách nefunguje efektivně spolupráce mezi samotnými učiteli, a mezi učiteli a rodiči, a v neposlední řadě mezi učiteli a žáky. Učitelé často pracují individuálně a nemají ani prostor pro vzájemné učení se a sdílení zkušeností. Rodiče nebývají vnímáni jako partneři. Rodiče zase mohou mít pocit, že jejich hlas není důležitý.

Bezpečí a spolupráci také nabourává převládající formát hodnocení, tj. známkování, bez konstruktivní zpětné vazby. Žáci a studenti jsou hodnoceni učiteli, často bez možnosti sebehodnocení či zjištění, co již umí a zvládají, a kam dále se mohou posunout.

Nedostatečné zaměření na rozvoj přenositelných kompetencí, potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život. Učení se dílčím poznatkům místo zvládání procesů.

Současné nastavení společného vzdělávání (inkluze) rozvrací výuku a má negativní dopady na kvalitu vzdělávání

nedostatek zaměstnanců pg i nepedagog pracovníků

Expertů do škol teď nemůžou.

Inkluze

Přemíra faktů a teorie - mnohdy vynuceno výstupy, které ovlivňují vyučování.

Nerovné finanční podmínky v regionálním školství

Stresovanost a přetíženost a neuroticita pedagogů!

Malá prestiž školství jako oboru napříč společností

Nefunguje systematická podpora učitelů a ředitelů. Platy neodpovídají vysokoškolskému vzdělání pedagogů. Byly sice vysloveny sliby, ale nejsou finančně zajištěny v střednědobém výhledu rozpočtu. Školám se stále více nakládá, požadavky rostou, ale nemají v nikom spolehlivou a dlouhodobou oporu - politické složení i kvalifikovanost zřizovatelů a zákonodárců se mění.

Pedagogické vedení a odměňování ped. pracovníků. Ve školách není čas (mnohdy i kompetence) ze strany managementu na pedagogické vedení, školy jsou zahlceny administrativou a řešením finančních apod. otázek. Učitelé jsou vzhledem nedostatečně finančně ohodnoceni vzhledem k tomu, jaká míra profesionality se od nich očekává. Mj. v důsledku toho se do učitelské profese nehlásí pedagogičtí profesionálové, ale lidé, kteří přistupují na kompromis kvality práce a odměny...

Při výuce jsou používány nevhodné formy hodnocení, zejména známkování, které poskytuje jen minimální zpětnou vazbu, oslabuje vnitřní motivaci a celkově spíše škodí než prospívá.

Samozřejmě ocenění práce učitelů i finanční.

podpora nadaných dětí

Naše školství je ve srovnání s ostatními rozvinutými zeměmi OECD extrémně podfinancované.

Abychom se dostali na průměr rozvinutých zemí OECD, je třeba navýšit rozpočet základních škol cca o 40%. Ze všeho nejvíce je podfinancované vzdělávání dětí na prvním stupni ZŠ - abychom se dostali na průměr OECD, bylo by nutné navýšení rozpočtu o více než 60%.

Zkvalitnění fakult připravujících učitele

Podfinancování obcí jakožto zřizovatelů škol.

Nezájem veřejnosti

ČŠI

Slabé právní postavení učitelů a škol.

Nedostatečné využívání zdrojů - výzkumy, odbornost, výstupy z projektů.

Samotný vstup nových technologií do výuky nestačí

Moderní technologie schopné dokonale provádět algoritmizovatelné postupy jsou pro žáky velmi atraktivní a škola jejich zakazováním moc nepořídí (jeden příklad za všechny: kalkulačka). Pokud se jim bude vyhýbat, začnou si v ní žáci připadat jako ve skanzenu. Pokud však nové technologie vstoupí do výuky živelně, snadno se stane, že z výuky zmizí velmi důležité prvky tréninku myšlení.

Naprostě nedostatečná odborná, výzkumná a datová základna. Pedagogický výzkum se věnuje dílčím problémům výuky, ale nikoliv školské politice, širším souvislostem, shromažďování podkladů pro evidence based policy.

Nazval bych je - Střední odborné a integrované školy a školy či vzdělávání ve vyloučených oblastech - žáci postižení školním neúspěchem a demotivací

Přijímání zodpovědnosti u dětí i rodičů

Nedostatečné zajištění podmínek vyučujícím a vedení škol

PRŮMĚRNÉ VÝSLEDKY ČESKÝCH ŽÁKŮ V PŘÍRODOVĚDNÉ OBLASTI A KLESAJÍCÍ ZÁJEM O STUDIUM PŘÍRODNÍCH VĚD Klesá zájem žáků o studium přírodních věd. Dnešní studenti preferují společenskovědní obory. Volba budoucího směřování mladých lidí v období jejich dospívání souvisí s jejich osobními hodnotami. Výuka přírodních věd ve školách však jen minimálně zohledňuje to, jak může oslovit hodnoty a ideály současných mladých lidí. Přírodní vědy působí jako specializované obory, které nemají ambici řešit širší (společenská) témata. Čeští žáci dosahují jen průměrných

výsledků v hodnocení přírodovědné gramotnosti v zemích OECD. Největší problémy jim dělá navrhování a vyhodnocování přírodovědného výzkumu.

Výuka přírodních věd ve školách není pro děti zajímavá. 70% výuky přírodovědných předmětů stále probíhá frontálně, ve více než 90% hodin dominuje komunikace od učitele k žákům. Experimentální a badatelská činnost je zastoupena jen málo, hlavně proto, že to učitele nikdo neučil. Přitom víme, že právě experimentální a badatelská činnost (venku) žáků zvyšuje jak atraktivitu hodin a zájem o přírodovědné obory, tak přírodovědnou gramotnost samu, tj. porozumění tomu, jak funguje příroda a jak funguje věda o přírodě.

Přijímací zkoušky na SŠ

Regionální disparity ve výsledcích žáků.

nereálné očekávání rodičů od toho, co škola může/nemůže dětem dát

Nedostatečná kapacita škol ve vztahu k včasné identifikaci rizikových faktorů a obtíží u dítěte, čímž se značně snižuje možnost poskytnout dítěti a jeho rodině adekvátní podporu a pomoc ještě v okamžiku, kdy by bylo možno intervenovat bez invazivních zásahů do života rodiny, v jejím přirozeném prostředí.

Škola je prostorem, ve kterém se často velmi brzy projeví nenaplňování potřeb dítěte v různých oblastech. Vzhledem k tomu, že se jedná primárně o vzdělávací instituci, jsou možnosti pracovníků školy (a to včetně výchovných poradců, školních metodiků prevence, speciálních pedagogů, třídních učitelů, školních asistentů, asistentů pedagoga či školních psychologů) limitovány jak z hlediska času, tak kompetenčně. Je velmi obtížné zapojit do hledání řešení rodinu samotnou (nejlépe v jejím přirozeném prostředí) či další relevantní subjekty (komunitní zdroje podpory, širší rodinu, poradenské instituce mimo oblast školství, terénní a ambulantní sociální služby apod.). Dochází ke konfliktu rolí pedagoga a pomáhajícího, který vnímají jak děti a jejich rodiny, tak i sami školští pracovníci. Učitelé, výchovní poradci, metodici prevence i ředitelé škol vnímají důležitost včasné identifikace rizikových faktorů v životě dítěte a včasné intervence, která by umožnila zmírnit negativní dopad nepříznivé situace na kvalitu života dítěte a jeho rodiny a zároveň podpořila úspěšné fungování dítěte ve školním prostředí. Z důvodu absence nástrojů se obracejí na orgány sociálně-právní ochrany dětí, které jsou ale dle platné legislativní úpravy oprávněny intervenovat pouze v případech závažného ohrožení dítěte, tak jak je definováno zákonem o SPOD (§6). Chybí tedy koordinátor péče a podpory či case manager v případech, kdy je z konkrétních projevů dítěte možné soudit, že jsou oblasti života, ve kterých dítě a jeho rodina potřebuje podpořit, situace ale ještě nedospěla do bodu, kdy je dítě vyhodnoceno jako ohrožené.

Velké množství nekvalifikovaných zřizovatelů škol - především na úrovni MŠ a ZŠ

Nedostatečně sdílené kompetence/odpovědnosti v rámci interního managementu školy. Nedostatečně cílená spolupráce všech stakeholderů vzdělávacího procesu (škola, kraj, obec, ČSI, rodina, OSPOD, PPP atd.)

Nároky a snaha řídit školu rodiči

Nesoulad v učebních plánech jednotlivých ročníků v různých základních školách.

Na 2. a 3. stupni tráví děti ve škole tolik času, že nemají volný čas k individuálnímu rozvoji podle vlastního výběru. Dospělí studenti na střední škole končí rozvrhy v čase podobně jako jejich rodiče v zaměstnání, v průběhu pracovního týdne nemají čas na brigády a velmi omezeně na další mimoškolní aktivity, jejichž organizaci nemohou ovlivnit.

Školy nemají v rozpočtu stálé zdroje na pořizování knih do školních a třídních knihoven.

Malá personální podpora škol ze strany MŠMT

Učitelé a jejich podmínky pro práci

chybějící obecná didaktika

Konkurenční prostředí-soutěž mezi přístupy ke vzdělávání na místo spolupráce vzdělávání , soutěž mezi školami v území, zřizovateli i organizacemi, které se věnují vzdělávání. nedůvěra v hodnocení (doporučení) ČSI

Zaměření na vědecký pohled na svět

Mnoho učiva ve škole se opírá o poznatky z různých vědních disciplín, které se snaží o co nejdetailnější popis reality a zákonitostí. To dává lidem již od dob Průmyslové revoluce pocit, že všemu rozumí a mají pod kontrolou. Život však podle nás není jen o racionálním poznání, kterému je přikládána velká váha a velký prostor v kurikulu každé školy. Svět se dá poznávat i jinými způsoby a je důležité být otevřen jiným pohledům a vnímání. Dívat se na svět v celé své komplexnosti, holisticky, a ne pouze skrz čočky jednotlivých vědních disciplín snažící se vše naopak zanalyzovat a rozdělovat.

Zároveň tím, že žáci a studenti tráví tolik času poznáváním světa právě přes tyto izolované vědní obory, nenachází se již ve škole čas na jiné oblasti života rozvíjející lidi jiným způsobem (umění, praktické činnosti, obyčejné bytí s ostatními, sebepoznávání, prozkoumávání vztahů a další)

Nedostatečné zaměření na porozumění vzájemné provázanosti současného světa (= udržitelný rozvoj). Uzavírání se v oborech (předmětech) místo multi- a transdisciplinarity.

Nekonceptní rozhodování, které není založeno na analýzách, statistikách, ověřování v praxi a zahraničních zkušenostech

Povinný poslední ročník v MŠ

Návrat nuceného kolektivismu a kádrování kvůli jinému názoru, chování atd... kromě mírně totalitního systému svrchu se ještě vytvářejí lokální totality na školách, bují diskriminace a šikana.

Nedostatečný počet administrativních pracovníků ve školství

Agresivita rodičů směřovaná na pedagogy

Problém 5 je současně problémem číslo 1: České děti nemají školu rády a jejich výsledky zcela závisí na socio-ekonomickém zázemí rodiny.

Snaha učit všechny žáky ve stejný čas to stejné a ještě je do toho nutit je nejenom předem odsouzena k neúspěchu, ale zejména v žácích zanechává zbytečné negativní dopady.